

CENTER FOR SOCIAL STUDIES
ЦЕНТЪР ЗА СОЦИАЛНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ

Първоначални впечатления на първокурсниците от Университета и оценка на КСК 2014

Вътрешноуниверситетско проучване 2014 г. –
количествен етап

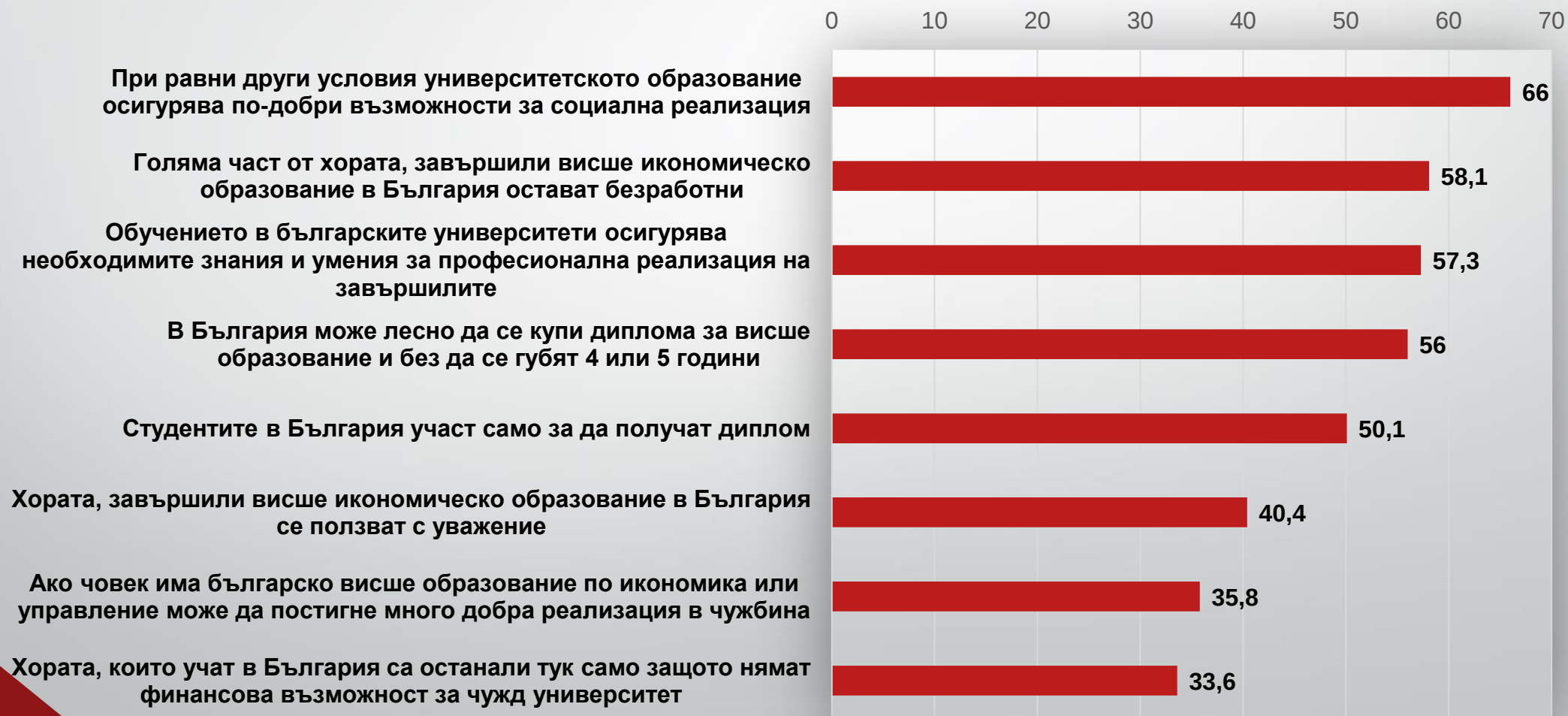
Методологически бележки

- 24 октомври – 13 ноември 2014 г.;
- Студенти-бакалаври, първокурсници, редовна форма на обучение;
- Стратифицирана пропорционална извадка с райониращ признак „специалност“;
- 500 респонденти, брой валидни интервюта 446;
- $\pm 3.0 \%$;
- Стандартизирана персонална анкета;
- Лотариен подбор на участниците в проучването;

- Данните са представителни за първокурсниците през 2014/2015 учебна година;
- Пълна сравнимост с резултатите от проведени проучвания през 2008, 2009 и 2014 г.;
- Състав на екипа:
 - доц.д-р Мария Кехайова-Стойчева
 - доц.д-р Станка Жекова;
 - доц.д-р Юлиан Василев;
 - Йордан Недев – изследовател в ЦСИ.

Общи представи за висшето образование в България

Споделят това вярване

Какво определя облика на един университет

- От 2008 година насам не се регистрира промяна в трите компонента, които според сегашните първокурсници са важни за определянето на облика на университетите.

1. Предлаганите специалности

2. Известността на името на
Университета

3. Признатост на дипломите в чужбина

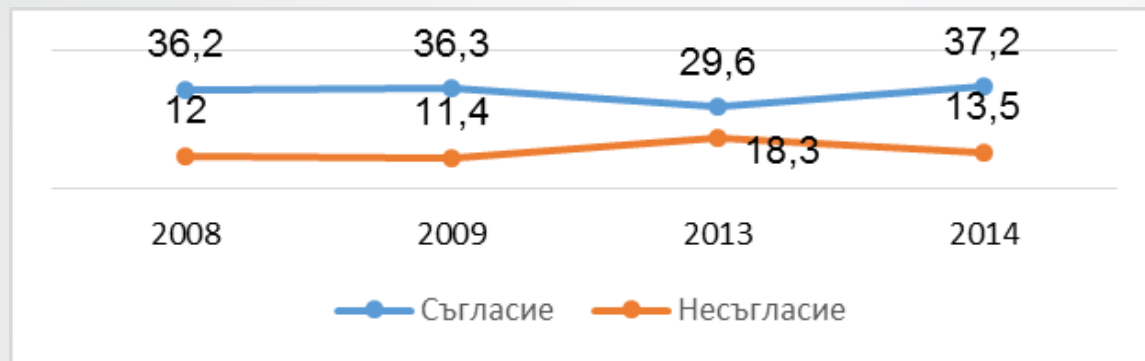
- Интересна промяна се регистрира по отношение на „популярност в професионалните среди“ – от 66,4 % (2013) на 75,0 % (2014).

Представи за ИУ - Варна

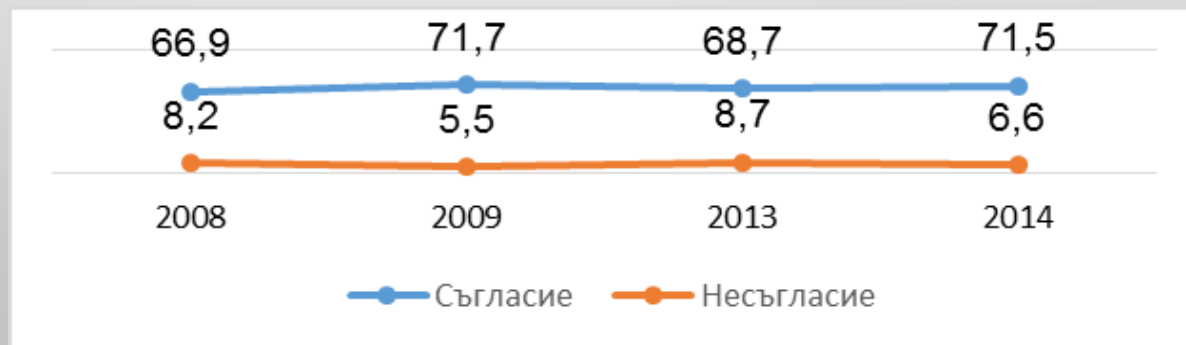
- Новите студенти нямат значително по-различни общи представи за ИУ – Варна от миналогодишните първокурсници. По всички наблюдавани измерения са регистрирани почти същите разпределения. Като цяло общите представи за ИУ – Варна са положителни.
- Най-голяма промяна в положителна посока има по отношение на оценяването на материалната база на Университета.

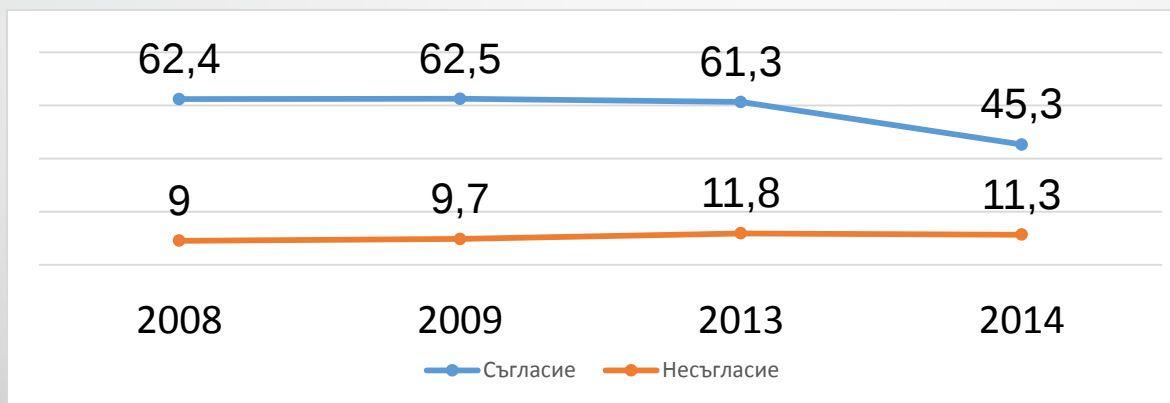
- С повече от 8 % е нарастнало изразеното съгласие от тазгодишните първокурсници на твърдението „българските работодатели предпочитат хора, завършили ИУ – Варна“ спрямо миналогодишното проучване.

- Традиционно висок остава дялът на студентите, които споделят мнението, че бакалавърското обучение в ИУ – Варна е с високо качество.

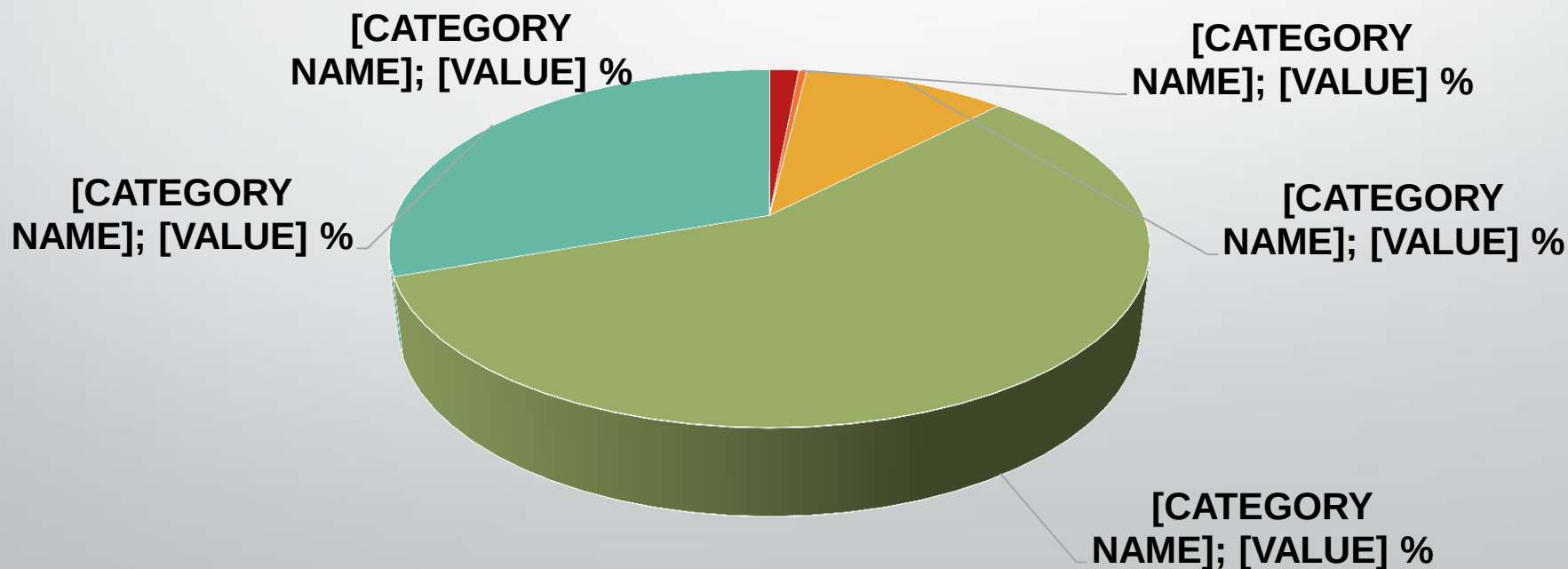

- Значително е намалял делът на студентите, които споделят мнението, че с диплом на ИУ – Варна може да се продължи образованието в европейски университети.

Разпознаваемост на университета

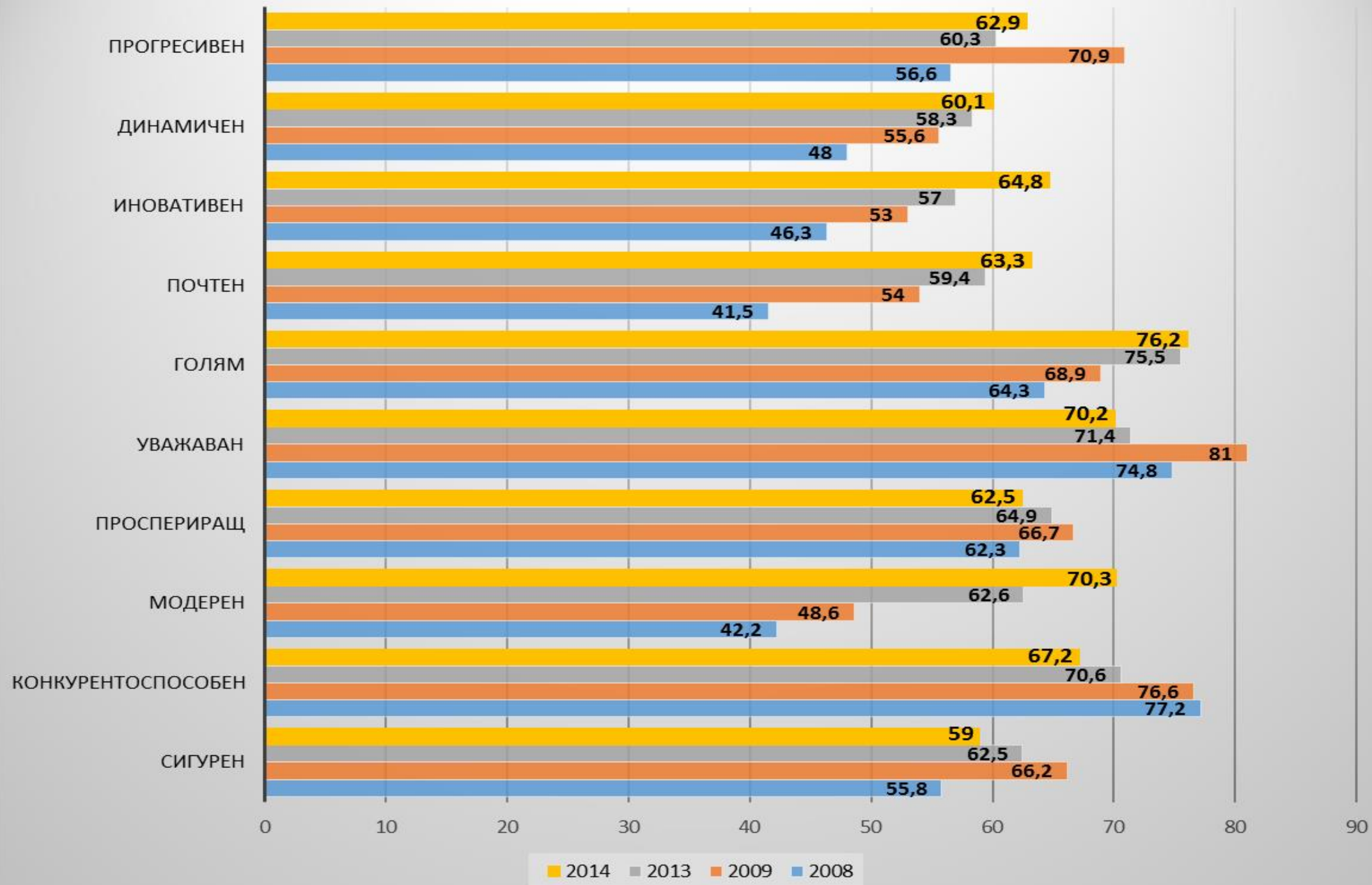
36.3 % от първокурсниците нямат никаква представа на колко години е ИУ-Варна, малко повече от миналогодишното измерване. 73,7 % са в състояние да назоват конкретна възраст. Минималната възраст, която е спомената е 3 години, максималната – 150 години. Най-често посочваната възраст от първокурсниците е 90 години, която може да се посочи от 20.4 % от всички първокурсници.

ИУ в очите на първокурсниците

- През тази година се регистрира промяна в профила на ИУ – Варна в очите на сегашните първокурсници.

Профил 2008	конкурентоспособен, уважаван, голям, проспериращ и прогресивен
Профил 2009	уважаван, конкурентоспособен, прогресивен, голям и проспериращ
Профил 2013	голям, уважаван, конкурентоспособен, проспериращ и модерен
Профил 2014	голям, модерен, уважаван, конкурентоспособен и иновативен

Несъответствия между очаквания и първоначални впечатления

- Пунктове, по които регистрираме увеличаване на дела на очарованите първокурсници:

1. Общежитията
2. Взаимоотношения със служители от различни канцеларии
3. Преподавателите
4. Сградата като цяло
5. Компютърната обезпеченост на учебния процес
6. Обучението
7. Взаимоотношенията с преподавателите
8. Обстановката в учебните зали

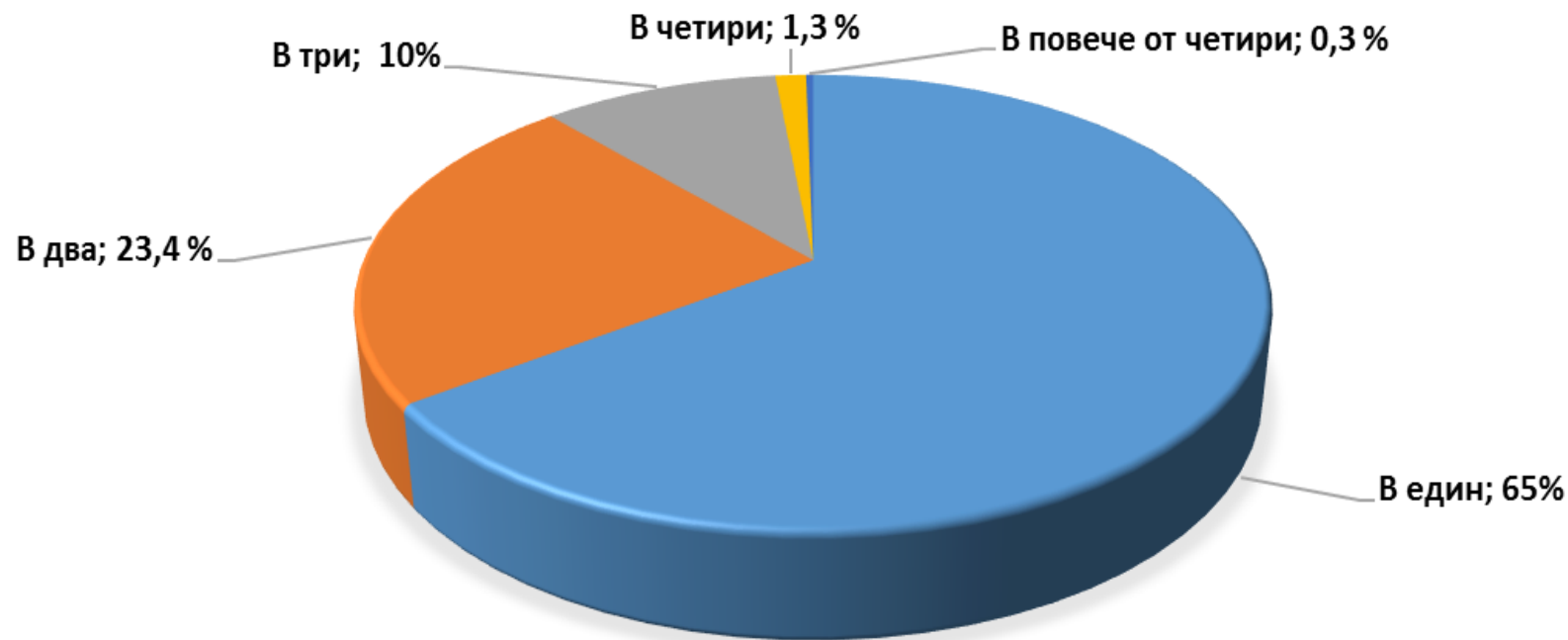
- Пунктове, по които регистрираме увеличаване на дела на разочарованите първокурсници

1. Качествата на другите студенти – 21,1 %

Най-големи разочарования през първите седмици от следването

- Трудна ориентация в университета като цяло. Трудно се намират залите за занятия. Трудна ориентация във „вашия лабиринт“. Надстройката.
- Адаптацията към начина на учене - преподаване, темпото, текущия контрол, интензивността, учебния процес, натовареността;
- Адаптацията към начина на живот - нов начин на живот с нови хора, комуникация с тях, опознаване .
- Ранни занятия.
- Учебния материал - неговия обем, разпределението му, възприемането му.
- Математиката.
- Двата корпуса - разстоянието между тях, местоположението им, лутането между тях, времето за придвижване между тях.
- Бързото писане – диктуването на лекции.

В колко университета са кандидатствали първокурсниците

Продължава да се увеличава делът на студентите, които са кандидатствали само в ИУ – Варна. Фокусът е резултат от негативните демографски тенденции и общия брой на места, които се обявяват от университетите.

Конкуренти при избора

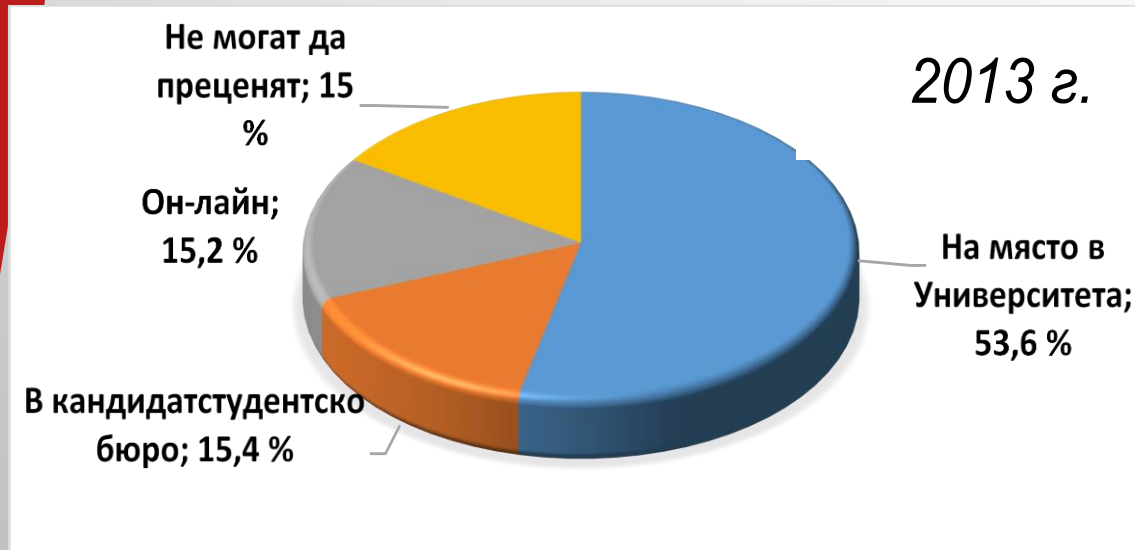
Най-предпочитан за прием		Предпочитан на второ място		Предпочитан на трето място	
ИУ – Варна	75.0 %	ИУ – Варна	27.0 %	ИУ - Варна	11,3 %
УНСС	10.4 %	УНСС	18.3 %	ШУ	13.1 %
СУ	2.8 %	ТУ - Варна	13.0 %	УНСС	8.3 %
ВТУ	2.1 %	СА - Свищов	10.4 %	Разликата до 100 % се формира от посочени други 13 университета, чиито индивидуални резултати са много под размера на грешката, с която се работи в настоящото проучване	
Разликата до 100 % се формира от посочени други 6 университета, чиито индивидуални резултати са много под размера на грешката, с която се работи в настоящото проучване		Разликата до 100 % се формира от посочени други 12 университета, чиито индивидуални резултати са много под размера на грешката, с която се работи в настоящото проучване			

Критерии за избор на университет

- За цялата съвкупност
 1. Специалността
 2. Варна като град
 3. Възможностите за по-добра реализация след завършването

Най-добър начин за подаване на документи?

1.

Необходима информация

- Целта на този показател е да се установи кога кандидат-студентите са имали нужда от различни видове информация, за да оформят своите окончателни решения къде и какво ще кандидатстват. Традиционно тук сме използвали скала, която е насочена към кандидат-студенти, които завършват средното си образование в годината на кандидатстване. Но, 83 % от първокурсниците ни са завършили през 2014 г., останалите 17 % - през предходни. От завършилите през предходни години малко повече от половината – почти 55 % - са завършили през предходните 2 години. Останалите 45 % са завършили между 1984 и 2011 година. Спрямо всички първокурсници техният дял е 7,7 %. **Дали това не е сегмент (хората със средно образование в бизнеса), който може да се окаже източник на потенциал за преодоляване на негативните демографски тенденции?**
- От гледна точка на това тук променихме скалата, за да я пригодим и към кандидатстуденти, които не завършват образованието си в годината на кандидатстване.

Необходима информация

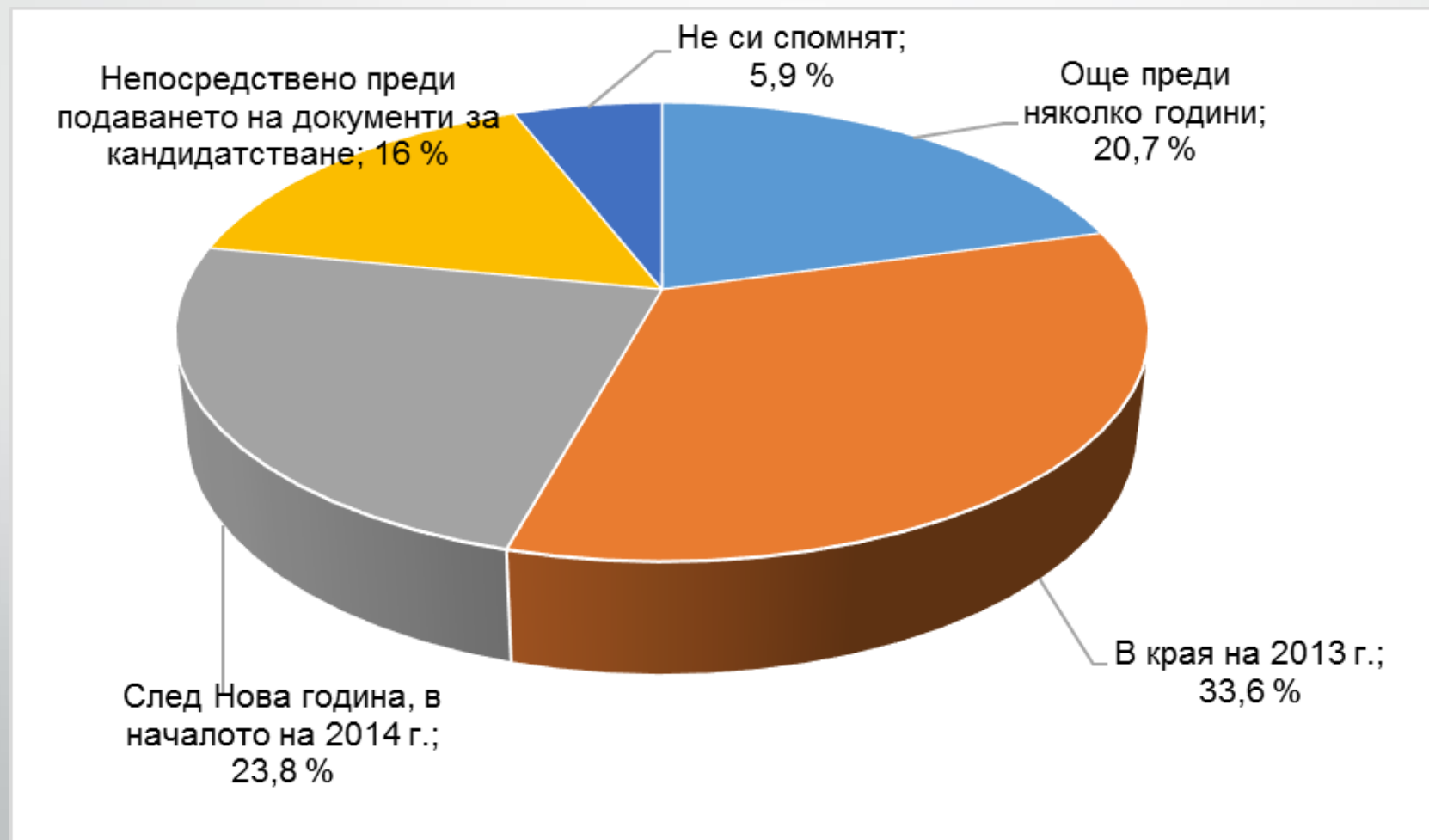
- В края на 2013 г. :

1. Специалностите;
2. Програмите за изпитите;
3. Необходими документи за кандидатстване;
4. Матурите, с които може да се кандидатства;
5. Балообразуване;
6. Срокове за заявяване на участие в изпитни сесии.

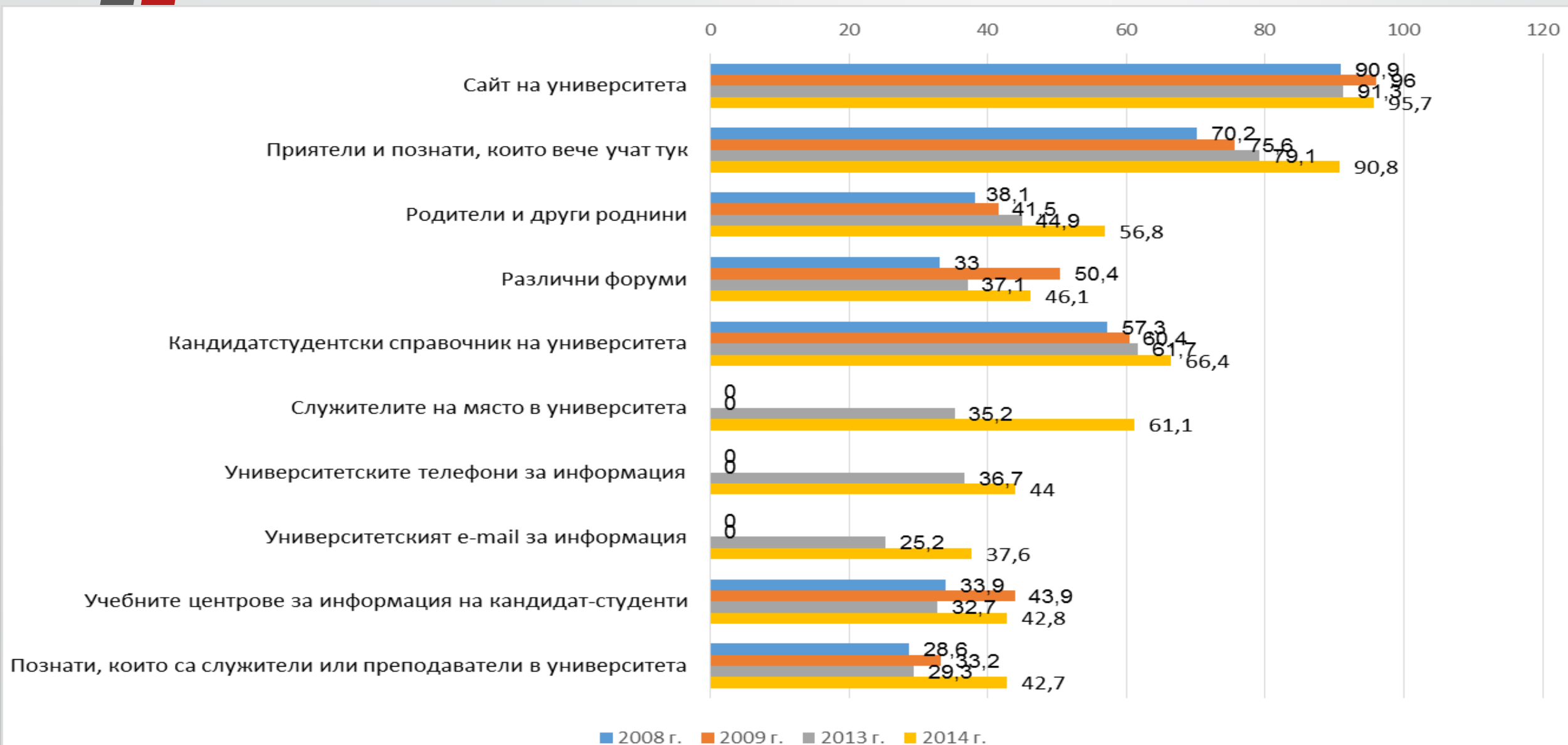
- След Нова година, в началото на 2014 г.

Информация за всичко останало

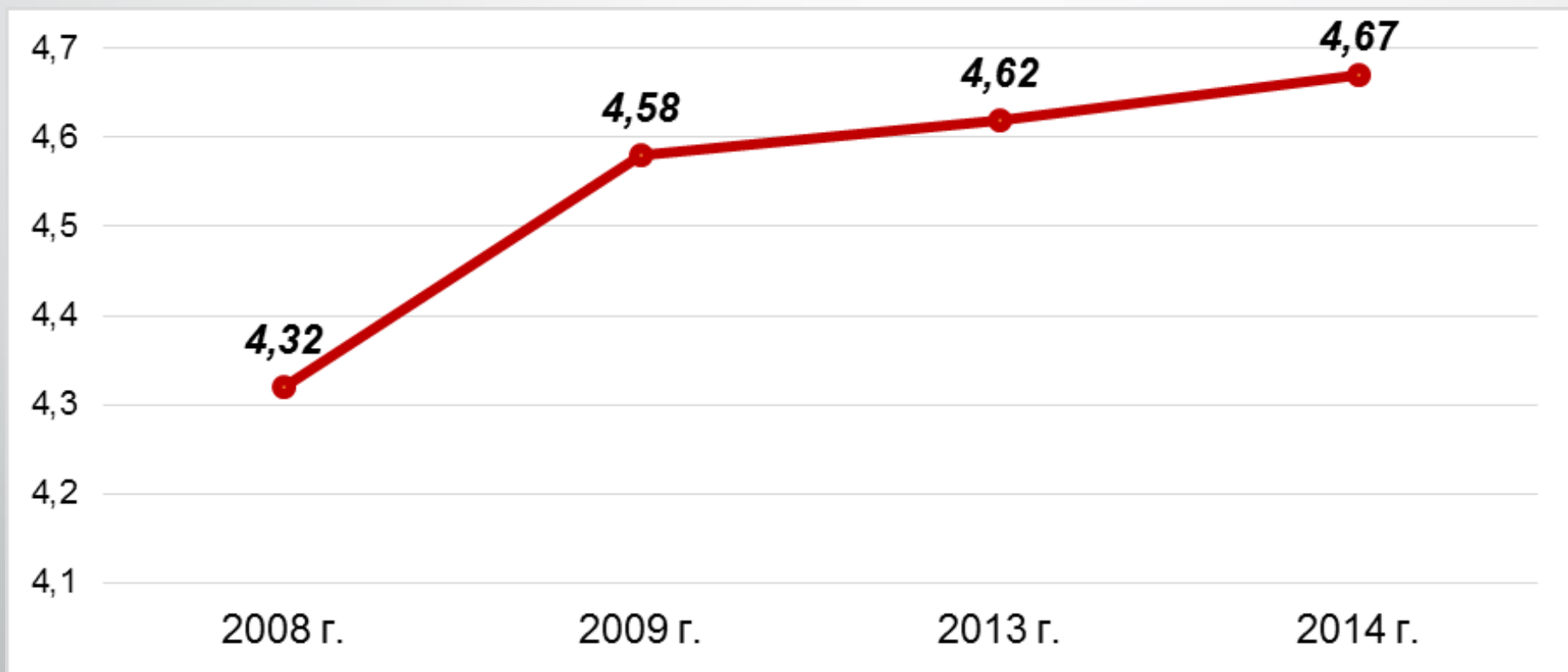
Момент на оформяне на решението за кандидатстване в ИУ - Варна

Най-полезни източници на информация

Средни общи оценки на КСК за последните четири измервания

Териториално разпределение на първокурсниците 2014 г.

Изборът на специалност - проблемът

По данни за записани към 15.10.2014 г.

За университета като цяло той е -21,4 %.

*Темп на прираст на броя на записаните първокурсници по специалности към 15.10.2014 г.
спрямо предходната година, в %*

Специалност	Темп на прираст - верижен
Счетоводство и контрол	-37,3 %
Финанси	-18,6 %
Икономика на търговията	-47,7 %
Бизнес икономика	4,0 %
Икономика на строителството	-14,7 %
Икономика на недвижимата собственост	-48,6 %
Маркетинг	-12,6 %
Международен бизнес (английски език)	13,5 %
Международен туризъм (руски език)	предлага се за първи път
Международни икономически отношения	-36,8 %
Индустриален бизнес и предприемачество	предлага се за първи път
Логистика	1,9 %
Аграрен бизнес	-28,8 %
Бизнес информационни системи	14,0 %
Стокознание	-5,7 %
Статистика и иконометрия	не се избира втора поредна година
Мениджмънт	-9,1 %
Публична администрация	предлага се за първи път
Туризъм	-40,2 %
Информатика	-19,0 %

Качественият етап

- 174 дълбочинни интервюта с първокурсници, при планиран обем 195;
- Лотариен подбор на интервюираните от всички записани към 15.10.2014 г.;
- Фокус върху процес на избор на специалност.

Споделено за специалност СК – ПОЗИТИВНИ АСПЕКТИ

- „Харесва ми“ – хубава е, интересна, добра специалност, допада ми;
- „Беше от желанията ми“ – беше план Б;
- „Добри възможности за реализация“ – добра професия;
- „Една от най-елитните специалности“
- „Модерна специалност“;
- „Широко разпространена“;
- „Класика в жанра“

Основни аргументи да не запишат „СК“

- „много математика“ – свързана е с математика, много сметки, много смятане, работа с числа;
- „трудна е“ – сложна, тежка, не е лесно, изисква повече усилия, изисква повече концентрация;
- „трудна реализация“ – много студенти я завършват;
- „не е моята специалност“ – не ми допада, не е за мен, не е моето призвание;
- „не ми допада като бъдеща реализация“ – няма професионално развитие на работното място, ниско заплатена професия;
- „суха материя“ – скучна, не интересна;
- „женска специалност“
- „професия, която заема твърде много от личния живот на човек

Голяма част от споделените негативни мнения са на хора, учили счетоводство в средното си образование.

Споделено за специалност „Статистика и иконометрия“ – позитивни аспекти

Единични изказвания

- „харесва ми“;
- „точна и ясна“;
- „възможности за добра реализация“

Основни аргументи да не запишат „Статистика и иконометрия“

- Голяма част от интервюираните споделят, че изобщо не са чували за тази специалност и изобщо не знаят за какво става въпрос, но не са и търсили допълнителна информация, за да разберат нещо.
- Значителна част са запознати със статистиката, но иконометрията нищо не им говори.
- „трудна е“ – звучи сложно, сложна е;
- „Не бих записал“ – не ме влече, не ми харесва;
- „много математика“ – много смятане
- „не ме интересува“ – не е интересна;
- „много формули“;
- „не знам, че съществува“
- „трудна реализация“ – ограничена.

Споделено за специалност „Икономика на търговията“ – позитивни аспекти

Преобладават позитивните мнения

- „Беше една от желанията ми“;
- „Интересна е“;
- „Хубава е“ – харесва ми, допада ми, харесва ми как звучи, престижна, хубава професия;
- „Има реализация“ – има приложение, има развитие;
- „Добра е“ – става;
- „Бих я записал“

Основни аргументи да не запишат „Икономика на търговията“

Повечето не са запознати със специалността, но не са и търсили информация, за да разберат за какво става въпрос.

- „Трудна“ – трябва учене, иска много четене;
- „не бих записал“;
- „няма реализация“;
- „не ме интересува“;
- „не ме привлече“;
- „по-тясна специалност“.

Споделено за специалност „Икономика на недвижимата собственост“ – ПОЗИТИВНИ АСПЕКТИ

Преобладават позитивните мнения

- „Беше една от желанията ми“;
- „Хубава е“ – харесва ми, добра е;
- „Има реализация“ –има развитие, добри възможности за реализация;
- „Интересна е“;
- „Бих я записал“
- „добра е за магистър“;
- „доходоносна специалност“;
- „търсена специалност в последно време“.

Основни аргументи да не запишат „Икономика на недвижимата собственост“

Повечето не са запознати със специалността, но не са и търсили информация, за да разберат за какво става въпрос.

- „не ми е интересна“ – не ме влече, не е за мен;
- „трудна реализация“
- „не ми се става брокер“
- „тясна специалност“

Споделено за специалност „Международни икономически отношения“ – позитивни аспекти

Преобладават позитивните мнения

- „харесва ми“;
- „беше едно от желанията“;
- „добра реализация“ – добро развитие;
- „интересна е“;
- „елитна“ - престижна
- „добре заплатена е“;
- „бих записал“.

Основни аргументи да не запишат „Международни икономически отношения“

Повечето не са запознати със специалността, но са търсили информация, за да разберат за какво става въпрос.

- „изисква се език“ – основна причина;
- „не ме влече“
- „трудно се влиза“ – висок бал, голяма конкуренция;
- „трудно е“;
- „няма реализация“ – няма приложение в България;
- „не можеш да работиш на много места“

Споделено за специалност „Аграрен бизнес“ – позитивни аспекти

- „има реализация“ – добра реализация;
- „беше едно от желанията“;
- „добра специалност“;
- „интересна е“ – звучи интересно;
- „харесва ми“ – хубава е;
- „хубава е за момчета“;
- „има бъдеще“;
- „добра за България специалност“;
- „лесна е“.

Основни аргументи да не запишат „Аграрен бизнес“

Повечето не са я чували и не знаят за какво става въпрос.
Преобладават негативните мнения.

- „не бих записал“ – не ми се записва, нямам интерес в тази област, не ме привлича, не е за мен;
- „не ми харесва“ – не звучи интересно, не ми допада, не е хубава;
- „скучна“;
- „абсурд, не“;
- „ниско заплатена“;
- „малко хора искат да изучават това“.

Споделено за специалност „Туризъм“ – ПОЗИТИВНИ АСПЕКТИ

Добре позната специалност. Преобладават позитивните мнения

- „харесва ми“ – привлекателна, хубава специалност, добра;
- „интересна“;
- „добра реализация“;
- „беше в желанията ми“;
- „лесна“;
- „може много да се научи“;
- „добри доходи“;
- „доста хора я записват“;
- „предизвикателна специалност“.

Основни аргументи да не запишат „Туризъм“

- „изисква се чужд език“;
- „не бих я записал“ – не ме влече, не е за мен, не е моята сфера;
- „трудна реализация“ – ограничена реализация в България;
- „трудно се влиза“ – иска се висок бал;
- „не ми харесва“ – не ми звучи добре;
- „не е нужно да учиш тази специалност, за да работиш това“;
- „женска професия“;
- „натоварваща професия“.

Критерии за избор на специалност на база всички студенти

<i>Критерий</i>	<i>Голяма степен на влияние при решението за избор, в %</i>
Очаквания за развитието на сектора на специалността	78,4
Това, което представлява самата специалност	74,0
Възможност за добра професионална реализация	70,8
Добри предварителни отзиви за специалността	66,7
Очаквания за бъдещи равнища на заплащане	63,7
Практическото приложение на получените знания	62,6
Получаването на много добро образование	60,6
Названието на специалността е показвало ясно за какво става въпрос в обучението	55,4
Специалността е развлекателна	55,4
Харесани са дисциплините, които се изучават в специалността	55,2
Възможности за реализация в чужбина	54,6
Специалността е от «по-модерните»	49,5
Изучаването на чужди езици	48,1
Добра реализация на познати, завършили същата специалност	44,7
Харесано е наименованието на специалността	44,5
Мнение на родителите	43,5
Названието на специалността е свързано с познати неща	38,0
Семейството се занимава с дейности, свързани със специалността	36,2
Увеличени шансове за намиране на работа поради по-малък брой приемани студенти	34,8
Работи в тази сфера от години	32,9
Предварителната информация за преподавателите	27,4
Лесно завършване на специалността	26,0

- Проследяването на критериите по специалности разкрива интересни различия в предпочитанието на студентите при избор на специалност. Например участвалите студенти от специалност «Счетоводство и контрол» в най-голяма степен от всички останали (над 90%) споделят, че това, което представлява специалността ги е привлякло. При анкетираните от специалност «Бизнес икономика» и «Икономика на търговията» се забелязва, че на второ място се очертава критерия «мнение на родителите». Анкетираните от специалностите «Международен бизнес» и «Бизнес информационни системи» споделят в най-голяма степен, че са харесали дисциплините, които се изучават в тези специалности и това ги е привлякло. Анкетираните от «Стокознание», пък казват, че специалността е от по-модерните и това е критерият, който се очертава на второ място.

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!